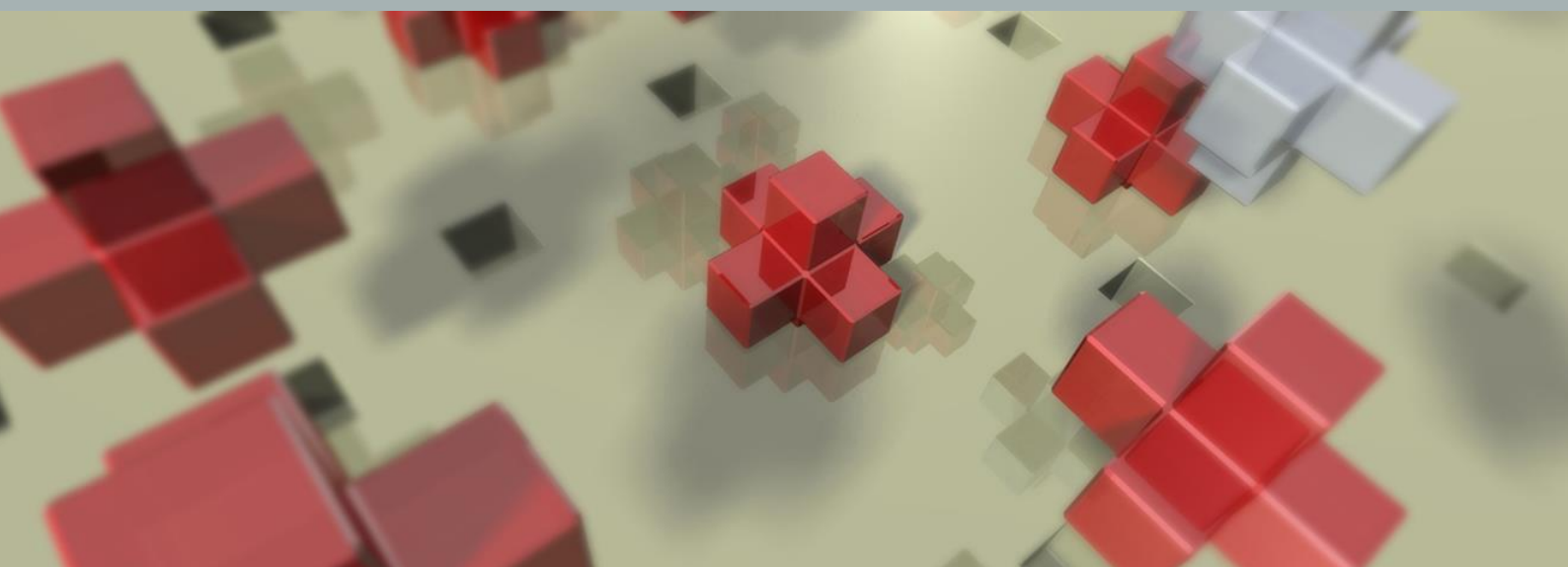

ANTWOORDNOTA VOOROVERLEGREACTIES
INPASSINGSPLAN WINDPARK NIJ HIDDUM HOUW

ANTWOORDNOTA VOOROVERLEGREACTIES INPASSINGSPLAN WINDPARK NIJ HIDDUM HOUW

Rapportnummer: 212x01290.093186_1

Datum: 8 augustus 2017

Opdrachtgever: Provincie Fryslân

Projectteam BRO: Eveline Kramer, Roeland Mathijssen

Trefwoorden: --

Bron foto kaft: BRO, abstract

Beknopte inhoud: --

BRO
Hoofdvestiging
Bosscheweg 107
5282 WV Boxtel
T +31 (0)411 850 400
E info@bro.nl

1. ANTWOORDNOTA VOOROVERLEGREACTIES INPASSINGS- PLAN WINDPARK NIJ HIDDUM HOUW

Het voorontwerp inpassingsplan is op 1 juni 2017 naar de overlegpartners gestuurd. Tegelijkertijd is de gemeenteraad van de gemeente Súdwest-Fryslân gehoord, zoals bedoeld in artikel 3.26 van de Wet ruimtelijke ordening. De hieronder opgenomen overlegpartners zijn om een reactie gevraagd:

1. Ministerie van Economische Zaken
2. Ministerie van Infrastructuur en milieu (Leefomgeving en Transport (ILT))
3. Ministerie van OCW, Rijksdienst cultureel Erfgoed
4. Rijkswaterstaat Midden-Nederland
5. Rijkswaterstaat Noord- Nederland
6. Provincie Drenthe
7. Provincie Flevoland
8. Provincie Groningen
9. Provincie Noord-Holland
10. Gemeente De Fryske Marren
11. Gemeente Franekeradeel
12. Gemeente Harlingen
13. Gemeente Hollandse Kroon
14. Gemeente Littenserdiel CONCEPTBRIEF
15. Gemeente Súdwest-Fryslân
16. Wetterskip Fryslân
17. Alliander
18. OAR
19. RUD NHN

De binnengekomen reacties met beantwoording van de overlegpartners zijn in de navolgende tabel opgenomen.

NR.	Vooroverlegreactie	Antwoord	Doorwerking inpassingsplan
Vooroverlegreactie 1			
a.	De elektrische infrastructuur van windpark Fryslân volgt de rijks-weg A7 en is in het rijksinpassingsplan windpark Fryslân opgenomen. Er ligt daarnaast een aansluiting van het tracé van windpark Fryslân naar het station Marnezijl van Tennet in Bolsward ter inzage. Tevens wordt op verzoek van Tennet een wijziging van het kabeltracé voorbereid. De civiele werken en de interne en externe parkbekabeling van windpark Nij Hiddum Houw zijn nog niet opgenomen in het plan en kunnen daarom niet beoordeeld worden. Indien het tracé van windpark Fryslân wordt gekruist is het gewenst hierbij voldoende diepte te borgen. Indien de A7 wordt gevolgd is het belangrijk te beschouwen of geen afbreuk wordt gedaan aan en geen beperkingen worden opgelegd voor de ruimte voor de elektrisch ontsluiting die in het inpassingsplan windpark Fryslân is opgenomen. Bij het aansluiten van windpark Nij Hiddum Houw op het regionale of landelijke hoogspanningsnet dient beoordeeld te worden of er een relatie is met windpark Fryslân.	Bij de interne parkbekabeling van windpark Nij Hiddum Houw is rekening gehouden met het extern kabeltracé van windpark Fryslân en dit vormt derhalve geen belemmering voor de realisatie van het kabeltracé van windpark Fryslân. Bij het bepalen van de externe parkbekabeling zal rekening gehouden worden met de aangegeven aandachtspunten.	Het inpassingsplan is niet aangepast naar aanleiding van deze reactie.
b.	Windpark Fryslân en windpark Nij Hiddum Houw hebben mogelijk een cumulatief effect op landschappelijke en cultuurhistorische waarden (Afsluitdijk, IJsselmeer en Waddenzee), op Natura 2000	Bij het bepalen van de effecten van het voorkeursalternatief is in het MER fase 2 en in de passende beoordeling rekening gehouden met de mogelijke cumulatie	Het inpassingsplan is niet aangepast naar aanleiding van deze

	gebieden en in het kader van de soortenbescherming. De effecten van windpark Fryslân zijn beschreven in het MER Windpark Fryslân en de bijbehorende passende beoordeling.	van windparken in de omgeving, waaronder windpark Fryslân.	reactie.
c.	In het inpassingsplan dient het windpark Fryslân als autonome ontwikkeling te worden meegenomen en betrokken bij de beoordeling van de effecten van het windpark zoals dat nu in het inpassingsplan wordt mogelijk gemaakt.	Windpark Fryslân wordt in het MER fase 2 en de passende beoordeling beschouwd als autonome ontwikkeling.	Het inpassingsplan is niet aangepast naar aanleiding van deze reactie.
d.	In het inpassingsplan zijn de resultaten van de inhoudelijke onderzoeken ten aanzien van de genoemde effecten niet beschreven maar aangekondigd. Dit kan derhalve niet worden beoordeeld.	Ter kennisgeving aangenomen.	Het inpassingsplan is niet aangepast naar aanleiding van deze reactie.
Vooroverlegreactie 3			
a.	De RCE kan zich vinden in het standpunt dat alternatief C het minst ongunstig scoort voor het aspect landschap. Vanuit landschap is alternatief C gunstiger omdat met 9 turbines makkelijker te schuiven is dan met circa 18 turbines. Daarnaast is bij alternatief C de herkenbaarheid van het ontginningspatroon groter en zijn de visuele aspecten (openheid, interferentie) minder negatief. Tevens kan bij alternatief C het windpark een duidelijk oriëntatiepunt vormen.	Ter kennisgeving aangenomen.	Het inpassingsplan is niet aangepast naar aanleiding van deze reactie.
b.	RCE gaat ervanuit dat in MER fase 2 in ieder geval de volgende onderwerpen aan de orde zullen komen: Nabijheid van de Waddenzee, UNESCO Werelderfgoed. Hoe werken de criteria uit het Barro door: het voornemen moet verenigbaar zijn met de te beschermen en behouden land-	In het MER is bepaald wat het effect van het voorkeursalternatief is op de genoemde onderwerpen.	Het inpassingsplan is niet aangepast naar aanleiding van deze reactie.

	schappelijke en cultuurhistorische waarden die in Barro zijn opgenomen. • Nabijheid van de beschermde dorpsgezichten Cornwerd, Pingjum, Schraard en Makkum • Aanwezigheid cultuurhistorische structuren en elementen (waarden) • Landschappelijke inpassing van de windturbines (visueel) • Pingjummer Halsband • Opruimen solitaire turbines • Weidsheid van het landschap RCE adviseert om naast visuele aspecten ook de integrale kwaliteiten van het cultuurlandschap, waaronder het gebouwd erfgoed, toe te voegen aan de landschappelijke effecten. Daarnaast vormt het landschap niet alleen het resultaat van menselijk handelen in het verleden, maar moet er ook toekomstige ruimtelijke kwaliteit worden gerealiseerd. Daarom moeten in het PIP niet alleen de effecten van turbines op het bestaande landschap onderzocht worden, maar zou ook beschreven moeten worden aan welke eisen een goed ruimtelijk ontwerp voldoet.		
d.	Wat RCE betreft gaat de voorkeur uit naar een windpark dat de meest regelmatige opstelling heeft in relatie tot erfgoed. De meest zuidoostelijke turbine in het Voorkeursalternatief is een dissonant in het landschap én t.o.v. het ensemble.	De positie van de windturbines is bepaald op basis van wettelijke eisen en randvoorwaarden als radar, natuur en geluid (zie paragraaf 5.4 van het inpassingsplan). Na toepassing van deze voorwaarden zijn er twee op-	Het inpassingsplan is niet aangepast naar aanleiding van deze reactie.

		ties mogelijk. Optie 1: een zo regelmatig mogelijke opstelling Optie 2: een verplaatsing van de meest zuidoostelijke molen naar het oosten. De tweede optie is minder regelmatig, maar heeft een grotere afstand tot woningen en het Fryske Gea. Om deze reden is gekozen voor de positie van de meest zuidoostelijke turbine buiten het grid. In het MER is voor het voorkeursalternatief ingegaan op de positie van de windturbines, waaronder de meest zuidoostelijke turbine, in relatie tot het effect op het landschap	
e.	Voor de volledigheid wordt gewezen op de factsheet “Landschap in milieueffectrapporten” die door de Commissie voor de milieueffectrapportage is opgesteld.	Ter kennisgeving aangenomen.	Het inpassingsplan is niet aangepast naar aanleiding van deze reactie.
f.	Het is onduidelijk waar het archeologische aandachtsgebied dat genoemd wordt in paragraaf 5.4 zich precies bevindt.	Op archeologie wordt nader ingegaan in de paragraaf archeologie en cultuurhistorie.	Het inpassingsplan is niet aangepast naar aanleiding van deze reactie.
g.	In paragraaf 6.8 wordt het beleid met betrekking tot archeologie uiteengezet, niet m.b.t cultuurhistorie. Ook ontbreekt een opsomming van de rijks-, provinciale en gemeentelijke aandachtspunten en hoe deze zijn meegenomen in de plan- en besluitvorming.	Het beleid met betrekking cultuurhistorie is opgenomen in het MER en is aan het inpassingsplan toegevoegd. Tevens zijn aan paragraaf 6.8 de aandachtspunten uit het beleid toegevoegd.	Aan paragraaf 6.8 zijn cultuurhistorie en de aandachtspunten toegevoegd.

Vooroverlegreactie 6			
a	Er is geen reden is voor het maken van opmerkingen.	Ter kennisgeving aangenomen.	Het inpassingsplan is niet aangepast naar aanleiding van deze reactie.
Vooroverlegreactie 7			
a.	De provincie let vooral op eventuele hinder van obstakelverlichting en de cumulatie van natuureffecten. In het inpassingsplan lezen we dat deze aspecten nader worden uitgewerkt in een latere fase. Graag ziet de provincie in een volgende versie van het inpassingsplan en het MER hoe deze aspecten verder worden uitgewerkt.	In het MER fase 2 zijn de effecten van obstakelverlichting beoordeeld. Daarnaast wordt de cumulatie van natuureffecten onderzocht in de passende beoordeling. Dit komt terug in de volgende versie van het inpassingsplan.	Het inpassingsplan is niet aangepast naar aanleiding van deze reactie.
Vooroverleg reactie 12			
a.	De locatie van de windturbines is tevens de toegangspoort van Fryslân en vraagt om een zorgvuldige vormgeving en plaatsing van bebouwing. Het is goed dat diverse zeer verspreide solitaire windturbines verdwijnen. Het is jammer dat opnieuw gekozen wordt voor een gekunstelde rasteropstelling in dit open landschap. Het heeft de voorkeur van de gemeente om nog eens naar de opstelling te kijken en deze aan te sluiten bij de bestaande infrastructuur en deze hiermee te accentueren.	In paragraaf 5.4 van het inpassingsplan is aangegeven van welke wettelijke eisen en randvoorwaarden is uitgegaan bij de positionering van de windturbines. Onder meer vanwege de ligging van het plangebied ten opzichte van de radarstations Leeuwarden en Wier is het niet mogelijk om aan te sluiten bij de bestaande infrastructuur. Indien de 9 windturbines gerealiseerd worden parallel aan of in de nabijheid van A7, is er sprake van een te grote radarverstoring en is het inpassingsplan niet uitvoerbaar.	Het inpassingsplan is niet aangepast naar aanleiding van deze reactie..
b.	De windturbines met een ashoogte van maximaal 140 meter en een tiphoogte van 208 meter zijn van ver zichtbaar en dus ook	Uit het MER volgt dat vanuit landschap het voorkeursalternatief met de hogere turbines (alternatief C) iets	Het inpassingsplan is niet aangepast naar

	vanuit de gemeente Harlingen. Hoge bouwwerken hebben de neiging om, zeker vanaf zee, zich qua zicht hoger te manifesteren dan dat ze zijn. Met de voorgestelde hoogte zal dit ook zeker het geval zijn en de windturbines zullen dan ook in de wijde omtrek dominant aanwezig zijn. De gemeente wil daarom pleiten voor een lagere ashoogte en een lagere tiphoogte om de visuele aantasting van het landschap te beperken.	gunstiger is. Alternatief C biedt kansen om met de positie van de turbines de herkenbaarheid van het ontginningsspatroon te vergroten (0/+), terwijl in alternatief A de herkenbaarheid van het ontginningsspatroon door de grote hoeveelheid en dichtheid aan turbines zal verslechteren (-). Alternatief B zit er tussenin. Alternatief C is ook net iets minder negatief qua ruimtelijk visuele aspecten, met name de effecten op openheid en interferentie zijn iets meer beperkt en het windpark vormt (door de hoogte) een duidelijk oriëntatiepunt. Alternatief C bovendien de meeste mogelijkheden om bij de parkinrichting de ordening te optimaliseren (minder turbines geeft meer schuifruimte). In het MER fase 2 is voor het voorkeursalternatief het ruimtelijk visuele effect op landschap onderzocht.	aanleiding van deze reactie.
Vooroverlegreactie 14			
a.	De huidige windturbines met een ashoogte van 90 meter zijn duidelijk zichtbaar vanuit de gemeente, met name vanuit de westelijke helft. De dichtstbijzijnde windturbine van het te realiseren park ligt hemelsbreed op ongeveer 9 kilometer van het dorp Waaksens. Windturbines met een ashoogte van 140 meter en een tiphoogte van 208 meter zijn duidelijk zichtbaar vanuit de (waarschijnlijk hele) gemeente.	Uit het MER volgt dat vanuit landschap het voorkeursalternatief met de hogere turbines (alternatief C) iets gunstiger is. Alternatief C biedt kansen om met de positie van de turbines de herkenbaarheid van het ontginningsspatroon te vergroten (0/+), terwijl in alternatief A de herkenbaarheid van het ontginningsspatroon door de grote hoeveelheid en dichtheid aan turbines zal verslechteren (-). Alternatief B zit er tussenin. Alternatief C is ook net iets minder negatief qua ruimtelijk vi-	Het inpassingsplan is niet aangepast naar aanleiding van deze reactie.

	Ter vergelijking: het hoogste gebouw van Fryslân is de Achmeatoren te Leeuwarden met een hoogte van 115 meter. Dat gebouw is tot ver in Fryslân zichtbaar. Het college is voor (meer) duurzame energie, maar tegen de plaatsing van windturbines, met name vanwege de negatieve invloed op het landschap. Om die reden zijn wij tegen het windpark Nij Hiddum-Houw, omdat zelfs met een ashoogte van 90 meter de windturbines duidelijk zichtbaar zijn vanuit onze gemeente en met name vanuit de westelijke helft daarvan.	suele aspecten, met name de effecten op openheid en interferentie zijn iets meer beperkt en het windpark vormt (door de hoogte) een duidelijk oriëntatiepunt. Alternatief C bovendien de meeste mogelijkheden om bij de parkinrichting de ordening te optimaliseren (minder turbines geeft meer schuifruimte). In het MER fase 2 is voor het voorkeursalternatief het ruimtelijk visuele effect op landschap onderzocht.	
b.	In het voorontwerp van het inpassingsplan staat nog een fout in tabel 5.3 (blz. 39): de genoemde tiphoogte van 160 – 280 meter moet zijn: 160 – 208 meter.	De tabel is aangepast. De correcte hoogte is 208 meter.	Tabel 5.2 is aangepast.
Vooroverlegreactie 15			
a.	Voor de ruimtelijke onderbouwing van het inpassingsplan zijn de resultaten van het MER en de conclusies daaruit van groot belang. Deze ontbreken in het voorontwerp. In dit stadium is daarom niet te beoordelen of er sprake is van een goede ruimtelijke ordening.	Ter kennisgeving aangenomen.	Het inpassingsplan is niet aangepast naar aanleiding van deze reactie.
b.	Het is belangrijk dat de kwaliteit van en rondom het plangebied in stand blijft. De kop van de Afsluitdijk vormt namelijk niet alleen de entree van de gemeente Súdwest-Fryslân, maar ook die van de	De positie van de windturbines is bepaald op basis van wettelijke eisen en randvoorwaarde als radar, natuur en geluid (zie paragraaf 5.4 van het inpassingsplan).	Het inpassingsplan is niet aangepast naar aanleiding van deze

	provincie Fryslân. De verbeelding laat nu een enigszins onregelmatig patroon zijn van het windpark. Dit kan leiden tot een onrustig beeld. De gemeente ziet dan ook graag een zo regelmatig mogelijk ontwerp van het windpark, zodat de kwaliteit van het gebied gegarandeerd kan worden.	Na toepassing van deze voorwaarden zijn er twee opties mogelijk. Optie 1: een zo regelmatig mogelijke opstelling Optie 2: een verplaatsing van de meest zuidoostelijke molen naar het oosten. De tweede optie is minder regelmatig, maar heeft een grotere afstand tot woningen en het Fryske Gea. Om deze reden is gekozen voor de positie van de meest zuidoostelijke turbine buiten het grid. In het MER fase 2 wordt ingegaan op de positie van de windturbines in relatie tot het effect op het landschap.	reactie.
Vooroverlegreactie 17			
a.	Er is nu geen reden voor het indienen van een zienswijze.	Ter kennisgeving aangenomen.	Het inpassingsplan is niet aangepast naar aanleiding van deze reactie.

